

12. Piatnychka, T. V. (2012). Temporalna spetsyfikatsiia teperishnosti. Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Ser. Filolohiia. Vinnytsia : VDPV, Vyp. 15: 106-112. [in Ukrainian]
13. Rudnieva I. S. (2018). Yurydychnyi dyskurs yak model instytutsiinoho dyskursu. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V. N. Karazina. Serii: Inozemna filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov. Vyp. 87: 85 – 91. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPG_2018_87_12. [in Ukrainian]
14. Taranenko K. V. (2017). Prahmatychnyi potentsial antonimii ukrainskoi movy: monohrafiia. Dnipro : UMSF, 152 p. [in Ukrainian]
15. Barro, R., Lee J.-W. (2013). Educational Attainment Dataset [Online resource] [17 June 2013]. – Retrieved from: <http://www.barrolee.com>
16. Biber D., Gray B. (2010). Nominalizing the verb phrase in academic science writing. The Verb Phrase in English: Investigating Recent Language Change with Corpora. Cambridge University Press: 99 -132. – Retrieved from: <https://pdfs.semanticscholar.org/a774/8e5b655d8cf72d6c5790430c999f2c6bd148.pdf>
17. Biber D., Gray B. (2010). Challenging stereotypes about academic writing: Complexity, elaboration, explicitness. Journal of English for Academic Purposes, 9. P. 2 – 20. Retrieved from: http://ed.humanites.unistra.fr/fileadmin/upload/ed520/EED/Supports_de_cours/merdredi/AT_ANGLAIS_SCI_ENTIFIQUE_Biber_Gray_2010_Complexity_in_academic_writing.pdf.
18. Hogeweg L., Hoop H., de, Malchukov A. (eds.) (2012). Cross-linguistic semantics of tense, aspect and modality. Studies in Language. Foundation “Foundations of Language”, Vol. 36, Iss. 1: 231 – 238.
19. Heritage J., Maynard D.W. (2006). Problems and Prospects in the Study of Physician-Patient Interaction: 30 Years of Research. Annual Review of Sociology. Vol. 32: 351-374. – Retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/d065/3aac85083fcabed0683845c1632d56e827b6.pdf>
20. Khamesian M. (2015). On Nominalization, a Rhetorical Device in Academic Writing (with Special Attention to Electronic Engineering Research Articles). International Journal of Language and Literature, Vol. 3(2): 117 –120. Retrieved from: http://publications.ysu.am/wp-content/uploads/2016/04/Minoo_Khamesian.pdf
21. Lei Yue, Jiayu Wang, Yi Zhang. (2018). Nominalizations: From Features to Applications in Abstracts of Linguistics Academic Papers. Global Journal of Human Social Science. Vol. XVIII, Iss. IV (I). Retrieved from: https://globaljournals.org/GJHSS_Volume18/1-Nominalizations-From-Features.pdf
22. Papafragou A. (2000). Modality: Issues in the Semantics-Pragmatics Interface, Retrieved from: Researchgate.net/publication/246843421_Modality_Issues_in_the_Semantics-Pragmatics_Interface 2000

УДК : 81'42

DOI:<https://doi.org/10.31861/gph2020.823.133-138>

**Марчишина А.
(Кам'янець-Подільський)**

СЮЖЕТОТВІРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВЕРБАЛІЗОВАНОЇ ФЕМІННОЇ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В РОМАНАХ Е. ОУКЛІ

У статті досліджено взаємозв'язок між експлікованою мовними засобами гендерною ідентичністю персонажа та будовою сюжету в романах Е. Оуклі. Стереотипні погляди на фемінні риси характеру протиставляються трансформованим під впливом постмодерністського світогляду атрибутам. Жінка-персонаж розглядається у широкому спектрі ідентичностей. Виокремлено три типи героїнь, вербалізовані ідентифікувальні ознаки яких слугують сюжетотвірними елементами художніх текстів.

Ключові слова: персонаж, ремінний, ідентичність, сюжет, постмодерністський.

В статье исследована взаимосвязь между эксплицированной языковыми средствами гендерной идентичностью персонажа и построением сюжета в романах Э. Оукли. Стереотипные взгляды на феминные черты характера противопоставляются трансформированным под воздействием постмодернистского мировоззрения атрибутам. Женщина-персонаж рассматривается в широком спектре идентичностей. Выделено три типа героинь, вербализованные идентифицирующие признаки которых служат сюжетоформирующими элементами художественных текстов.

Ключевые слова: персонаж, феминный, идентичность, сюжет, постмодернистский.

The paper considers the significance of gender identity explication in a plot development of a literary text. Verbal means of feminine identity representation are viewed as elements determining the contents and succession of plot events. The traits of character traditionally ascribed as female are treated as arising from deep-rooted stereotypes and are examined within patterns of postmodern outlook. Feminine identity in the novels under analysis boasts of multiplicity of signifiers where direct nominations, implied semantic components, stylistic devices come out as most effective. The concepts of agency and connectedness serve the matrix within which feminine and masculine characters are treated as bearing stereotyped features. The study of Ann Oakley's novels "Matilda's Mistake", "The Men's Room", and "A Proper Holiday" proves that the scope of events and the way of their narration are derived from the socially and culturally approved system of values, beliefs, morals etc. traditionally attributed to women. The impact of postmodern philosophy upon the analysed texts is traced in the transformations of female characters where the elements of agency and connectedness are often interchanged and intertwined. The research results in singling out three types of female personages functioning in A. Oakley's literary texts: a "liberated" woman free from patriarchal limitations of female self-expression, longing for authority and career success; a "natural" woman deep in her inner world, feelings, sensations, not caring much for her marital or parental obligations; a "traditional" woman bound to family obligations, concerned with childbearing and caregiving, religiously obedient and socially passive. The three types trigger the plot collisions and make the narrative evolve.

Key words: character, feminine, identity, plot, postmodern.

Постановка проблеми. Традиційне у літературознавстві розуміння сюжету як подієвого «скелету» художнього твору не викликає запитань ні у читачів, ні у критиків стосовно аранжування елементів емпіричного плану, конфліктних колізій чи наративної природи. В аналізі розвитку сюжету, розкритті проблемного поля ми зазвичай апелюємо до творчої фантазії майстра слова, літературного напрямку чи жанрової специфіки тексту. Не останню роль відіграють створені письменником образи персонажів, адже саме вони заставляють читацьку аудиторію співпереживати, вболівати, обурюватися, впізнавати у них своїх сучасників, уявляти минулі чи наступні покоління. Від вибору й зображення героїв значною мірою залежить сюжетний ланцюг. Однак дослідника-лінгвіста завжди цікавить інвентар мовних одиниць, вибір яких формує цілісне утворення з неповторною структурою й унікальним змістом, яким є художній текст. Зокрема, які риси дійових осіб спричиняють розгортання сюжету та яким лінгвальним арсеналом цей процес забезпечується.

Огляд досліджень і публікацій. Вихід гендерної ідентичності (ГІ) із маргіналізованого статусу та її розповсюдження в науковому й суспільному дискурсі спричинив не тільки розмежування гендеру й статі як сутностей різної природи, а й спровокував перегляд стереотипних уявлень про маскуліність і фемінність як взаємодоповнювальних і взаємовиключних компонентів колись непорушної дихотомії. З огляду на те, що «суспільство постмодерну – є суспільством творчим із формувальною культурою», що прагне «пізнання і формування сушого» [1, с. 183-184], то, на наш погляд, саме постмодерне розшарування культури спричинило поділ гендерної ідентичності на відповідні аспекти. На перегрупованні таких новосформованих ознак постіндустріальної культури будуються нові гендерні стереотипи, які оприявнюються в тексті, що, як фрагмент відображеної матеріальної й духовної дійсності забезпечує відтворення соціокультурних конструктів – носіїв гендерної ідентичності. Традиційне протиставлення «gender as difference» («гендер як відмінність») змінюється на «gender as diversity» («гендер як різновид») [3]; замість усталеного «gender as structure» («гендер як структура») з'являється «gender as performance» («гендер як діяльність») [13]. Експериментальні дослідження британських учених засвідчують, що гендерний поділ на male 'breadwinner' та female 'caregiver' є застарілим: «this was more a feature of previous generations than of contemporary life» («це було швидше ознакою попередніх поколінь, ніж сучасного життя») [13, с. 815]. Тому, на думку О. П. Матузкової, ключовою відмінною ознакою ідентичності сучасної людини є множинність [2, с. 93] як наслідок відсутності жорсткої структуризації рівнів ідентифікації. Саме такою множинністю характеристик, рис, функцій, трансформацій відзначається жінка – втілення фемінної гендерної ідентичності – персонаж романів сучасної британської письменниці Енн Оуклі (Ann Oakley).

Мета статті – схарактеризувати вербальні засоби текстового втілення фемінної гендерної ідентичності, що формують сюжетний малюнок творів Е. Оуклі.

Завдання статті: окреслити систему фемінних образів романів “The Men’s Room”, “Matilda’s Mistake”, “A Proper Holiday”; виявити особливості вербалізації гендерної ідентичності в аналізованих текстах; встановити роль омовленої фемінної ідентичності в розвитку сюжету.

Виклад основного матеріалу. Як засвідчив матеріал дослідження, сфера актуалізації гендерної ідентичності варіюється від мінімального контексту – словосполучення – до об’ємного текстового фрагменту й аж до тексту як цілісної вербальної одиниці. Конкретизацію формально-змістових ознак, за якими окреслюється «ареал» омовлення ГІ, доцільно встановлювати в термінах «кодувальної системи життєвої історії» (life story coding system) Д. П. МакАдамса, згідно з якою міра жіночості чи чоловічості визначається залежно від виявів «агентивності» (agency) і «зв’язаності» (connectedness) [15]. Розвиваючи ідею Д. Бакана про психологічну пріоритетність «агентивності» у прийнятті рішень, незалежності вибору шляхів і методів стосовно «спорідненості, з’єднання» (communion) [4], низка вчених стоїть на позиціях узалежнення статево-гендерних ознак від цих концептів і, відповідно, їхнього втілення в образах персонажів художнього тексту. Агентивність постулюється як «особистісне досягнення, влада, утвердження індивідуальності» [16, с. 1376], «вираження автономії та само-ефективності, дієвості, відчуття контролю над власним життям» [10, с. 857], в той час як зв’язаність – це «вираження прагнення до любові (кохання), дружби і спорідненості» [16, с. 1376], відчуття «відносності та поціновування інших» » [10, с. 857]. І хоч агентивність та зв’язаність узвичаїлися як ознаки стереотипізованої маскулінності й фемінності, наше дослідження не спрямоване на підтвердження чи спростування вкорінених уявлень; своїм завданням убачаємо продемонструвати, як гендерно марковані риси характеру персонажа, актуалізовані одиницями різних мовних рівнів, структурують сюжет художнього тексту. Зокрема, особливу увагу сфокусовано на дійових особах жіночої статі.

З огляду на вплив феміністичних рухів другої хвилі на соціокультурні настрої та спровоковані глобалізаційними процесами зрушення в суспільній свідомості вважаємо природною появу численних праць на гендерно релевантну тематику, у яких висвітлені трансформації гендерних стереотипів та руйнування меж колись непорушної антиномії чоловічості й жіночості (див., напр., висновок про те, що фемінність трактується як експлікація зв’язаності (connectedness), а маскулінність – як агентивність лише внаслідок соціального досвіду чоловіків та жінок [9]). Учені помічають тенденцію посилення фемінної агентивності на тлі послаблення чоловічої переваги [8], що призводить до передбачуваного постмодерністського феномену – деконструкції статево-гендерної бінарності й появи численних різновидів гендерної ідентичності, зокрема, і в межах звичних «чоловічого» і «жіночого» її різновидів. Отже, розглянемо гетерогенну жіночість та її текстове втілення у романах Е. Оуклі.

Попереднє століття безсумнівно увійде в історію як період широкого залучення жінок як повноцінної, оплачуваної робочої сили [21], унаслідок чого нова ГІ з’являється у соціокультурному просторі більшості країн. Послаблення дискримінаційних настроїв, коригування законодавчої бази й громадської думки спродували сплеск жіночої активності, яка, як виявилось, нічим не поступається чоловічій. Однак під пильною увагою як різногалузевих дослідників, так і феміністичних «недоброзичливців» повсякчас перебуває здатність поєднувати професійну діяльність, кар’єрне зростання (ознаки стереотипної агентивності) із сімейними клопотами, доглядом за дітьми (традиційно жіночі ролі, ілюстрація «зв’язаності»). Деякі вчені продовжують постулювати тезу про те, що поєднання цих двох функцій є занадто важким тягарем для жінки, щоб вона їх якісно виконувала або ж була від цього щасливою [7]. Проте такі погляди засвідчують, що ця трансформація жіночої ролі в суспільному житті не залишилась непоміченою. Не пройшла осторонь і художня література. Руйнуючи стереотипне уявлення про жінку як про милу усміхнену домогосподарку, зваблиту й заціклену на фетишизмі коханку-спокусницю чи метушливу, дбайливу матусю, позбавлену права приймати важливі рішення поза домом і цілком залежну від чоловіка [6], яке все ще нав’язується глянцевиими журналами і медійною рекламою, Е. Оуклі створює фемінні характери, що не завжди вписуються у вузькі рамки стереотипної жіночості.

У всіх трьох аналізованих романах ролі протагоністів відведені жінкам. Разом із численними фемінними постатями другого плану це формує широкий контекст, на тлі якого контрастують не тільки чоловічі й жіночі світогляди, але й розкривається розмаїтий спектр фемінних персонажів. Попри устелене переконання, що чоловіки й жінки відрізняються навіть

способом виконання однакового виду діяльності, оскільки жінкам зазвичай бракує якостей, притаманних чоловікам-фахівцям [11], авторка уводить у сюжет протагоністок, наділених силою, енергійністю, завзяттям, наполегливістю й авторитарністю, що зазвичай потрактовуються як виключно чоловічі риси. Прикладом може слугувати Матільда Крексі з роману “Matilda’s Mistake”: “the unreachable archetype: a woman of both the female and male worlds, swanning her way between the two with a rare verve and poise” [19, с. 37]. Відповідно до авторської характеристики, героїні властиві чоловічі й жіночі риси одночасно, що специфікує образ та прогнозує розвиток сюжету. Прикметною деталлю аналізованих творів є те, що вони не відтворюють боротьбу жінок-персонажів за свої права, місце у маскулінно-домінантному соціумі чи право на власні інтереси й можливість оприявлення індивідуальності – Е. Оуклі зображує, як жінки усім цим користуються.

Зокрема, перелік побажань і потреб такої «споживачки» здобутих прав і свобод спостерігаємо в уже згаданому романі:

Matilda knows exactly what she wants William for – sex, humour, a cinema companion and an occasional repair man. As this is still very much the era of AIDS, she also appreciates being able to have reasonable trust in the fact that William won’t give her anything she doesn’t want to have. For his part, William lacks Matilda’s thorough understanding the politics of heterosexuality, but likes her, finds her interesting, imaginative in bed; and, a great plus, at least at the beginning – she seems to be different from all the other women he knows, because she isn’t looking for a husband or for a baby-maker [19, с. 39-40].

Новітній тип протагоністки окреслений в її уявленнях про шлюб (a husband) і материнство (a baby), думку про які вона не допускає у своїх стосунках із теперішнім приятелем. Натомість, до останнього висувуються досить чіткі вимоги (sex, humour, a cinema companion and an occasional repair man). Несподіваним поворотом сюжету є те, що Вільям це цінує, що загалом гармонізує стосунки.

Фемінні персонажі руйнують стереотипне сприйняття краси та її роль у жіночій долі. На відміну від жінки з патріархальними поглядами, для якої бути привабливою означає мати гарну зовнішність, оскільки саме краса вважається ключовою принадою для чоловіків, героїня Е. Оуклі не відзначається красою, знає про це і живе з цим. Яскравий приклад – Додо Делансі з “A Proper Holiday”:

Dodo lifted her fingers to her own face and felt its curves and lines. It was a full, round face: like a moon, she thought. Her finger found the crater of the chicken-pox scar above her left ear – she’d had it very badly when she was sixteen, just before she and Crispin got together. Thank God, she’d never been very vain. A pleasant, ordinarily nice face was what she’d got and it was good enough for her. She didn’t bother much with make-up, and she wore her hair in a totally unhighlighted Cleopatra bob [17, с. 26].

Додо негарна, і в цьому немає нічого незвичного. Нетиповим є те, що вона цим не переймається (it was good enough for her). Вона втілює сприйняття зовнішньої краси в дусі кінця ХХ ст., позначеним транспозицією «цінностей людської краси» (human beauty values (HBV)) – концептом, запровадженим С. Кім та Ю. Лі [14]. Відповідно до цього світоглядного напрямку, краса належить до небагатьох людських цінностей, ієрархія яких постійно змінюється залежно від соціокультурного тла [22].

Заледве можна знайти сильний фемінний персонаж у традиційних літературних жанрах, у фольклорі, зокрема, в казках, де дівчата завжди вродливі й пасивні, очікують благородного нареченого й сподіваються отримати винагороду за свою красу й покірність. Сучасна панянка стоїть перед вибором: плекати дитячу мрію, стати принцесою й одружитись із принцом за умови, якщо вона буде доброю, скромною й слухняною, чи зруйнувати стереотип, побудувати кар’єру й набути такої влади в суспільстві, про яку жодна принцеса не може й мріяти. Героїні Енн Оуклі переважно обирають другий варіант.

Відповідно, жіночі персонажі відгукуються на поширену тенденцію пізніх шлюбів, вважаючи сім’ю перешкодою в освіті, подорожах, хобі тощо. Подружнє життя, народження й виховання дітей вважаються серйозним випробуванням для фахового зростання й суспільної активності. Вибір другої опції є менш природним у патріархальній матриці (див., наприклад, резюмування Ш. Б. Ортнер стосовно «природного» у жінках і «культурного» в чоловіках [20] з позицій антропології). Персонаж Е. Оуклі – сильна жінка, чия сила спрямована проти маскулінного антагоніста – чоловіка, сина, коханця, колеги чи просто перехожого. Ця сила лякає тих чоловіків, які, як видається, цілком втратили колись домінантне суспільне становище, яке вони посідали

виключно завдяки приналежності до чоловічої статі. Фрагмент з роману “The Men’s Room” в деталях портретизує такого маскулінного персонажа, ображеного колишньою коханкою:

Mark ran. “She tried to kill me,” he repeated to himself. “Charity tried to kill me.” As he said it, he became increasingly impressed by what had happened. He had been made a victim. A crime had been perpetrated against him. Charity had committed a public offence, an inexcusable, even illegal act. What she had just done to him wasn’t allowed. It was against the law. There you are, it was actually against the law for anyone to behave like that! He felt vindicated, triumphant. By running her car on the pavement and trying to kill him, she had made irrelevant all his own actions against her, for whatever he had done, however bad it was, it had at least not been contrary to any law. By becoming a victim, he was ultimately victorious. Her anger put him in the right [19, c. 14].

Уривок відтворює на перший погляд абсолютно абсурдну ситуацію – чоловік тріумфує, ставши жертвою, зруйнувавши гендерно утверджений стереотип сильної статі, відмовившись від агентивності. Він не соромиться того, що цю ситуацію він ініціював сам, і «протизаконна дія» (illegal act) – лише наслідок жіночого відчаю. Експресивний текст, посилений парадоксом (By becoming a victim, he was ultimately victorious), зображує досить типовий образ сучасного чоловіка: Марку зручно відчувати себе жертвою, захищеною законом. І тому рішучість (агентивність) перехоплює Черіті, яка, переповнена жадобою помсти, намагається наїхати автомобілем на колишнього коханця (By running her car on the pavement and trying to kill him) – ризикований, але сміливий і сильний вчинок. Марк святкує сумнівну перемогу як цілком залежний, безпорадний і безвільний персонаж, тому онтологічно вона є поразкою. Цей образ протиставляється виведеному в працях Р. Коннелл стереотипу «гегемонічної маскуліності» [5], який сповідувався упродовж багатьох століть як легітимізація чоловічого домінування та виправдання жіночої підпорядкованості.

Все ж, попри постмодерністські трансформації свідомості та осучаснення гендерних стереотипів, Е. Оуклі все ж залишає місце у своїх творах для традиційної героїні, народженої для материнства, пасивної в шлюбі, для якої жертвність і служіння («зв’язаність») є природною сутністю, і, як це вплетено в сюжет, ключем до розв’язання багатьох проблем. Такою є Більдже (Bilge) – турецька жінка, згорьована мати, яка, колись втративши дитину, страждає від душевного болю і засуджує легковажних емансипованих європейок:

When Bilge had taken her leave of Manya at last, she had wanted to uncover the whole of her little body and touch and kiss every bit of it. She’d seen this in the wild: in the nosing and petting and worrying of a stillborn lamb by a sheep, even in the desperate rasping of a mother cat’s tongue over the body of a kitten. It was as though enough kissing and moving will bring the body back to life. A mother’s touch could mend limbs, infuse air into sagging lungs, and start thick red blood beating round veins again. A mother’s love and only that! [17, c. 200].

Поведінка безутішної матері нагадує інстинктивні дії тварини, коли гине її дитинча. Маючи попередній досвід спостереження за тваринним розпачем (She’d seen this in the wild), Більдже відчуває такий же біль, як осиротіла мати-кішка (mother cat) чи вівця (sheep), і не відокремлює себе від них, вважає себе часткою їхнього світу. Європейських туристів, навпаки, вона називає «зіпсованими людьми» (“spoilt people”) [17, c. 197], «хворими й дурними й егоїстичними» (“sick and stupid and selfish”) [17, c. 198], які не мають права мати дітей і які не гідні бути батьками (“fit to be parents”) [17, c. 198]. Фемінний персонаж як представник місцевої національної спільноти вбачає хибну релігію причиною такого стану речей, оскільки виключно мусульманська освіта може підготувати дітей до життя у світі: “Moslem education that really would equip them [children] to be citizens of the world” [17, c. 197]. Для Більдже соціальна зв’язаність – це засіб особистого відчуття ідентичності, чіткого місця у суспільстві, ідентифікувальний маркер, що експлікує «універсальну потребу належати» [12, c. 696]. Текстовий вияв цієї потреби, за задумом авторка та сюжетним розвитком, втілений у не-європейському фемінному образі.

Висновки. Заглиблення у природу фемінних образів Енн Оуклі уможливило виокремлення кількох типів. По-перше, це жіночий персонаж – продукт сексуальної революції та розповсюдженої феміністської ідеології другої половини ХХ століття. Така героїня позбавлена глибоко вкорінених стереотипів, що визначають роль жінки в сім’ї та соціумі. Вона вважає все, що стосується її приватного життя, опцією особистісного вибору. Їй притаманна агентивність і вона готова її відстоювати. Ця свобода переповнює героїню настільки, що будь-хто, хто наслідуються зазіхнути на неї, викликає приступ гніву аж до бажання вбити. Це сильна особистість із неупередженими поглядами й усталеною системою цінностей. Проте це було не «нова жінка»,

яка шукає підтримки суспільства у зміні своєї гендерної ролі. Такий характер уже сформований і потребує лише пристосування до соціального співжиття. Другий тип представлений персонажем, більше зосередженим на внутрішньому світові, почуттях та емоціях, ніж на власній зовнішності чи публічній активності. Громадська думка не впливає на сприйняття такою героїнею свого відображення у дзеркалі, вона задоволена тим тілом і обличчям, яким її нагородила природа. Її незалежність – виключно ментальна, вона не демонструє помітної агентивності в побутовій й суспільній сферах, але успадковує її з соціальних рухів, що були такими популярними й принагідними в часи її молодості. Зв'язаність обтяжує цю жінку настільки, наскільки це не перешкоджає внутрішній свободі. Третій тип фемінного персонажа – традиційна, стереотипна жінка, для якої материнство й батьківські обов'язки вивищуються над особистою свободою та громадським активізмом. Вона приречена на зв'язаність і не вбачає в цьому нічого поганого. Визначальним є той факт, що така дійова особа представляє східну культуру як протиставлення європейській, де легковажне потрактовування усталеної моралі може накликати біду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козловски П. Культура постмодерна: общественно-культурные последствия технического развития. Москва: Республика, 1997. 240 с.
2. Матужкова Е. П. Идентичность и лингвокультура: методология изучения: монография. Одесса: Издательство КП ОГТ, 2014. 333 с.
3. Annandale E., Clark J. What is gender? Feminist theory and the sociology of human reproduction // *Sociology of Health and Illness*. 1996. № 18 (1). P. 17–44.
4. Bakan D. The duality of human existence. Boston: Beacon Press, 1966. 242 p.
5. Connell R. W. Masculinities. Cambridge: Polity Press, 1995. 349 p.
6. Courtney A., Lockeretz S. W. A Woman's Place: An Analysis of Roles Portrayed by Women in Magazine Advertisements // *Journal of Marketing Research*. 1971. Vol. 8. P. 92–95.
7. Duxbury L. E., C. A. Higgins. Gender differences in work-family conflict // *Journal of Applied Psychology*. 199. Vol. 176. P. 60–74.
8. Eagly A. H. et al. Gender Stereotypes Have Changed: A Cross-Temporal Meta-Analysis of U.S. Public Opinion Polls From 1946 to 2018 // *American Psychologist*. 2019. July 18. Advance online publication. URL : <http://dx.doi.org/10.1037/amp0000494>.
9. Gerber G. L. In Defense of Empirical Research: A Feminist Response to a Feminine Critique // *Bulletin of the Psychoanalytic Research Society*. 1995. IV (1, Spring). <http://www.columbia.edu/~hc137/prs/v4n1/v4n1i3.htm>.
10. Grysman A. et al. The influence of gender and gender typicality on autobiographical memory across event types and age groups // *Memory & Cognition*. 2016. Vol. 44. P. 856–868.
11. Heilman M. E. Gender Stereotypes and Workplace Bias // *Research in Organizational Behavior*. 2012. Vol. 32. P. 113–135.
12. Heinrich L., Gullone E. The clinical significance of loneliness: a literature review // *Clinical Psychology Review*. 2006. Vol. 26. P. 695–718.
13. Hunt K. Understanding gender and health : systematically comparing the health and health experiences of men and women. MRC Social and Public Health Sciences Unit, Glasgow : University of Glasgow, 2007. URL : <http://theses.gla.ac.uk/99/>.
14. Kim S, Yu. Lee. Why do women want to be beautiful? A qualitative study proposing a new “human beauty values” concept // *PLOS ONE*. 2018. August 3. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0201347>.
15. Mansfield E. D., McAdams D. P. Generativity and themes of agency and communion in adult autobiography // *Personality and Social Psychology Bulletin*. 1996. Vol. 22. P. 721–731.
16. McAdams D. P. et al. Continuity and change in the life story: A longitudinal study of autobiographical memories in emerging adulthood // *Journal of Personality*. 2006. Vol. 74. P. 1371–1400.
17. Oakley A. A Proper Holiday. London: Flamingo, 1996. 216 p.
18. Oakley A. Matilda's Mistake. London: Flamingo, 1991. 167 p.
19. Oakley A. The Men's Room. London: Flamingo, 1991. 312 p.
20. Ortner Sh. B. Is Female to Male as Nature Is to Culture? // *Woman, Culture, and Society* /edit. M. Z. Rosaldo, L. Lamphere. Stanford, CA: Stanford University Press, 1974. P. 68–87.
21. Powell, G. N. Reflections on the Glass Ceiling: Recent Trends and Future Prospects // *Handbook of Gender & Work* /edit. G. N. Powell. Thousand Oaks: SAGE, 1999. P. 325–345.
22. Schwartz Sh. H., Bilsky W. Toward a theory of the universal content and structure of values: Extensions and cross-cultural replications // *Journal of Personality and Social Psychology*. 1990. Vol. 58 (5). P. 878–891.
23. Kozlovsky P. Kultura postmoderna: obshchestvenno-kulturnye posledstvyia tekhnicheskoho razvytyia. Moskva: Respublyka, 1997. 240 s.
24. Matuzkova E. P. Ydentychnost y lynchvokultura: metodolohyia yzuchenyia: monohrafiya. Odessa: Yzdatelstvo KP OHT, 2014. 333 s.